

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-637/23-A

Název	Fakultní základní škola, Praha 9 - Horní Počernice, Chodovická 2250
Sídlo	Chodovická 2250, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice
E-mail	fzs.chodovicka@centrum.cz
IČO	49625195
Identifikátor	600040429
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Pavel Wild
Zřizovatel	Městská část Praha 20
Místo inspekční činnosti	Chodovická 2250, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice
Inspekční činnost na místě	15. 3. 2023 – 20. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Právnícká osoba Fakultní základní škola, Praha 9 – Horní Počernice, Chodovická 2250 (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

Hlavním cílem vzdělávání je poskytovat žákům kvalitní základy všeobecného vzdělání a propojovat výuku s reálným životem.

Škola se dlouhodobě profiluje rozšířenou výukou tělesné výchovy od šestého ročníku, přičemž je v průběhu celého druhého stupně umožněna prostupnost mezi běžnými třídami a třídami se sportovním zaměřením. Ve vzdělávání je kladen důraz na rozvoj osobnostní a sociální výchovy, práci s moderními informačními a komunikačními technologiemi a podporu jazykových dovedností. Od prvního ročníku probíhá výuka anglického jazyka, druhý cizí jazyk (německý) je vyučován od osmého ročníku. Na dopolední vyučování vhodně navazuje činnost školní družiny.

Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2016 došlo k nárůstu počtu žáků a pedagogických pracovníků. K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 586 žáků v 22 třídách 1. až 9. ročníku. Nejvyšší povolený počet žáků (630) byl využit z 93 %. Výrazný podíl z celkového počtu žáků tvoří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) – 13 % a žáci s odlišným mateřským jazykem (dále „OMJ“) - 19 %. Počet žáků s OMJ se během posledních dvou školních let zvýšil i v přímé souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Zájmové vzdělávání škola poskytovala v 6 odděleních školní družiny 135 účastníkům.

Instituce je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) působí ve funkci od roku 2007. Ve své práci využívá znalost prostředí a specifík školy. Koncepce rozvoje školy se zaměřuje na zkvalitňování vzdělávání, budování pozitivního klimatu školy a zlepšování podmínek ke vzdělávání. Stanovené cíle se vedení školy daří naplňovat, dokladem je např. pokračující spolupráce s Pedagogickou fakultou UK, rozvoj talentu sportovně nadaných žáků, realizace rozšířené výuky cizího jazyka nebo průběžné zkvalitňování materiálních podmínek.

Nastavená organizační struktura odpovídá typu a velikosti školy, od předchozí inspekční činnosti byla zavedena pozice další zástupkyně. Na realizaci řízení se kromě ředitele významnou měrou podílejí také dvě zástupkyně. Jasně vymezené kompetence v rámci vedení a adresná odpovědnost za plnění stanovených úkolů umožňují plynulý chod školy. Spolupráce pedagogických pracovníků v předmětových komisích a metodických sdruženích je funkční při sledování naplňování výstupů školního vzdělávacího programu (dále „ŠVP“). Menší pozornost je však věnována sjednocování nároků na žáky a kritérií jejich hodnocení. Plynulému fungování školy napomáhá zavedený systém porad, obousměrný přenos informací, plánování a jednání pedagogické rady.

Přehled o kvalitě vzdělávání v průběhu celého školního roku poskytují vedení školy zavedené kontrolní a evaluační mechanismy, mj. informace z dotazníkových šetření zákonných zástupců. Vedení školy sice monitoruje a vyhodnocuje úroveň pedagogického procesu, avšak závěry z hospitační činnosti ne vždy vyúsťují v konkrétní doporučení ke zlepšení pedagogické práce, což se projevuje odlišnou úrovní metodické a didaktické propracovanosti výuky jednotlivých vyučujících. Z hospitační činnosti inspekčního týmu vyplývá, že část učitelů vyžaduje soustavnější odborné i pedagogické vedení zaměřené např. na efektivní uplatnění používaných výukových metod a účelné diferencování ve výuce.

Personální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Vzdělávání zajišťuje převážně kvalifikovaný sbor 45 pedagogických pracovníků (včetně 6 asistentů pedagoga a 6 vychovatelek). Nově příchozím, neaprobovaným a nekvalifikovaným učitelům je poskytována podpora zkušenějších kolegů. Chybí však systematické a pravidelné ověřování posunu jejich pedagogických kompetencí. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) vychází zejména z potřeb školy. Absolvované vzdělávací

semináře zohledňují požadavky vedoucí k naplňování ŠVP. DVPP však v některých případech není dostatečně zaměřeno na moderní aktivizační metody a formy výuky.

Úspěšnou realizaci koncepčních záměrů podporují dlouhodobě rozvíjené partnerské vztahy (spolupráce s fotbalovým klubem Xaverov, kooperace s Pedagogickou fakultou UK). Stěžejními partnery instituce jsou zákonní zástupci žáků, škola vytváří dobré podmínky pro vzájemnou spolupráci. Prostřednictvím Spolku rodičů se zákonní zástupci žáků spolupodílí na chodu školy, aktivně se zapojují do mimoškolních aktivit, pravidelně projednávají své připomínky s vedením školy, pomáhají s organizací kulturních a sportovních akcí i financováním některých aktivit. Platformu pro participaci žáků na chodu školy představuje činnost školního žákovského parlamentu, jehož prostřednictvím se žáci již od prvního ročníku spolupodílejí na organizaci některých aktivit školy. Žáci školy taktéž úspěšně participují na vyhlášených projektech městské části (navržení a obhájení projektu Veřejná pumptracková/cyklistická dráha, Školní venkovní horolezecká stěna). Součinnost s dalšími vhodnými subjekty je efektivně využívána při realizaci vzdělávacích programů, k podpoře sportovních aktivit žáků, rozvoji sociálního citění i primární prevenci. Písemné příspěvky žáků do Hornopočernického zpravodaje podporují jazykovou gramotnost, díky spolupráci s místním gymnáziem se mohou žáci účastnit pokusů z fyziky a biologie, což přispívá k rozvoji přírodovědné gramotnosti. Velmi dobrá spolupráce se zřizovatelem umožňuje průběžnou údržbu a modernizaci materiálně technického zázemí a vybavení instituce.

Finanční a materiální podmínky školy umožňují realizovat vzdělávání podle ŠVP a podporují profilaci školy. Vícezdrojové financování se pozitivně odráží v materiálním vybavení, které je průběžně doplňováno a obnovováno, např. výpočetní technikou, interaktivními tabulemi, softwarem. K výuce tělesné výchovy, činnosti školní družiny i rozvoji všestranných pohybových aktivit žáků využívá škola dvě tělocvičny, rozsáhlé venkovní hřiště a školní zahradu. Školní jídelna umožňuje žákům kvalitní stravování podporující zdravý životní styl. Recepty u vchodu školy s přítomností dospělé osoby přispívá k vyšší bezpečnosti žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem průběhu vzdělávání je příznivá pracovní atmosféra podporující učení. Žáci většinou respektovali nastavená pravidla způsobů práce a komunikace s vyučujícími. V úrovni hospitovaných hodin však byly zaznamenány kvalitativní rozdíly, a to v jejich struktuře i efektivitě, často i kvůli scházející aprobaci některých učitelů s ohledem na vyučovaný předmět.

Zvolené metody a formy výuky na prvním i druhém stupni převážně odpovídaly charakteru probíraného učiva, stanovenému cíli, věku žáků a jejich schopnostem. Hospitované hodiny směřovaly k rozvoji znalostí a dovedností žáků. Ve výuce bylo zastoupené jejich účelné střídání a dařilo se udržovat zájem žáků o probírané učivo. Ve sledovaných hodinách vyučující kombinovali frontální výuku s řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků, v některých případech uplatňovali kooperaci při práci ve dvojicích s prvky problémového učení. Vyučující tak účelně podporovali nejen schopnost komunikace a spolupráce, ale i objevování nových jevů a propojování učiva do mezipředmětových souvislostí. K pozornosti žáků přispěla také průběžná motivace či vhodné zařazení pohybových chviliek. Některé probírané jevy byly vyvozovány ve spolupráci s žáky, s využitím jejich zkušeností. Učitelé vhodně využívali interdisciplinární vztahy i příklady z reálného života, čímž žáky dále motivovali a pomáhali jim pochopit učivo v širších souvislostech. Náročnost výuky v části hospitovaných hodin vhodně podporovalo využití učebních pomůcek a dalších materiálů souvisejících s probíraným tématem. Méně často byli žáci cíleně vedeni

ke kritickému myšlení a vyvozování závěrů. Učitelé převážně využívali ocenění dílčích pokroků žáků formou pochvaly a povzbuzení. V některých vyučovacích hodinách byly vhodně zařazeny psychohygienické přestávky a další pohybové aktivity.

Kvalitu části hodin snižovaly některé metodické a didaktické nedostatky. Převaha verbálního výkladu učitele a nedostatek metod aktivizujících žáky vedly k jednotvárnosti, malé dynamice výuky a pasivitě některých žáků. Vzdělávací strategie rozvíjely zejména vědomosti a dovednosti žáků, menší pozornost byla věnována formování jejich postojů a práci s chybou, která by vedla žáky k uvědomění si správného postupu při řešení úloh. Vyučující v dostatečné míře nevyužili výhody menšího počtu žáků v hodinách cizích jazyků a cíleně nepodporovali rozvoj jejich interaktivních řečových dovedností. Při samostatných produktivních výstupech žáků v některých hodinách vyučující věnovali menší pozornost jazykové kultuře i rozvoji řečových dovedností, častým jevem bylo stručné vyjadřování žáků. Jen ojediněle žáci pracovali s různými zdroji informací. Nízká míra diferenciací zadávaných úloh ve většině hospitovaných hodin dostatečně nepodporovala odlišné pracovní tempo, rozdílnou úroveň znalostí a dovedností žáků i jejich individuální potřeby a nadání. Zpětná vazba o zvládnutí učiva žáky byla spíše formální a nevypovídala o porozumění či nepochopení probíranému jevu. V závěru hodin obvykle nebyl využit prostor ke shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků, bylo opomíjeno i sebehodnocení nebo vrstevnické hodnocení důležité pro reflexi či zlepšování individuálních výsledků žáků.

V profilovém předmětu tělesná výchova převažovaly názorně demonstrační a aktivizující metody s důrazem na osobní fyzický rozvoj. Promyšlené předávání dovedností, organizace různých forem práce (hromadná, skupinová, individuální) byla na vysoké úrovni.

Spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími byla převážně účelná. Asistenti pedagoga ve většině hodin poskytovaly přiměřenou pomoc nejen žákům se SVP, ale svou činností napomáhaly i plynulosti vzdělávacího procesu.

Zájmové vzdělávání probíhalo v příznivé atmosféře. Po dopoledním vyučování měli žáci dostatečný prostor pro odpočinek i spontánní hru s možností volby řízených činností. Vzdělávací program školní družiny vhodně doplňují rozmanité aktivity, které přispívají k rozvoji dovedností i zájmů účastníků a motivují je k aktivnímu trávení volného času.

Výuka je účelně doplňována kulturními a vzdělávacími akcemi různého zaměření, které přispívají k všestrannému rozvoji osobnosti žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola věnuje pozornost adaptaci žáků prvních ročníků na nové školní prostředí, což dokládají jejich vzdělávací výsledky. Důraz je kladen zejména na nastavení a dodržování transparentních pravidel, vytvoření bezpečného prostoru pro žáky a na dostatečnou nabídku mimoškolních aktivit pro žáky i jejich zákonné zástupce. Přejít žáků z prvního na druhý stupeň je většinou plynulý, neprovázejí jej výrazné výkyvy v prospěchu.

Ke zjišťování a vyhodnocování individuálních, skupinových a celkových výsledků vzdělávání žáků využívá škola standardní nástroje (interní, průběžně rozvržené ověřování znalostí a dovedností formou písemného a ústního zkoušení). K ověřování naplňování očekávaných výstupů školního vzdělávacího programu používá škola v některých ročnících v matematice, českém jazyce a angličtině srovnávací písemné práce a částečně i externí testování. Úroveň znalostí žáků devátého ročníku ve školním roce 2021/2022 v matematice a českém jazyce dokládají výsledky externího výběrového testování ČŠI, kdy žáci školy dosáhli průměrných výsledků.

Vyučujícím je poskytována vysoká míra autonomie jak v rámci vedení vzdělávacího procesu, tak při hodnocení výsledků vzdělávání. Záznamy z pedagogických rad a metodických orgánů dokládají, že pedagogové výsledky žáků statisticky sledují, ale neanalyzují příčiny neúspěchu a nestanovují systematická opatření pro zlepšování vzdělávacích výsledků žáků. Z analýzy záznamů v žákovských knížkách vyplynulo, že forma a četnost poskytované zpětné vazby o úrovni dosažených znalostí a vědomostí žáků není zcela jednotná. Učitelé nedostatečně spolupracují na sjednocování kritérií hodnocení, což se projevuje mj. v méně motivujícím hodnocení v některých třídách na prvním stupni. Žákům ohroženým školním neúspěchem jsou nabízena konkrétní opatření, např. konzultace s vyučujícími, možnost doučování, spolupráce se zákonnými zástupci žáků.

Počet neprospívajících žáků je dlouhodobě minimální. Počet zameškaných hodin ve výuce se výrazně nezvyšuje, pouze v ojedinělých případech škola řeší neomluvenou absenci v souladu s nastavenými pravidly. Výchovná opatření jsou ukládána uvážlivě, mírně převažují pochvaly a ocenění.

Další informace o úrovni osvojených vědomostí a dovedností žáků získává vedení školy také v rámci přijímacího řízení na střední školy, úspěšní bývají i žáci hlásící se na víceletá gymnázia. Většina absolventů školy pokračuje v dalším studiu na středních odborných školách, středních odborných učilištích, méně než polovina na gymnáziích. Žáci jsou rovněž motivováni k účasti na soutěžích a olympiádách. Škola vytváří prostor pro zapojování nadaných žáků do sportovních, uměleckých a vědomostních soutěží. Ve sportovních soutěžích dosahují žáci dlouhodobě úspěchů (běžecké, fotbalové, Pohár rozhlasu, Poprask, atd.).

Činnost poradenského pracoviště je částečně ovlivněna kumulací funkcí výchovné poradkyně, která je současně zástupkyní ředitele. Škola průběžně identifikuje individuální potřeby žáků se SVP a OMJ i žáky ohrožené školním neúspěchem. Poskytuje těmto žákům podporu formou prvotní pedagogické diagnostiky a doučování. Na základě doporučení školských poradenských zařízení realizuje i některá další podpůrná opatření, např. sestavování a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů, podporu asistentem pedagoga. Individuální vzdělávací plány jsou většinou dobře nastaveny, avšak vyhodnocení poskytování podpůrných opatření je v některých případech pouze formální a nejsou v nich uvedeny konkrétní postupy a doporučení pro úpravu vzdělávání včetně použití metod a forem práce v jednotlivých předmětech.

Nastavené preventivní mechanismy umožňují včas odhalovat a zachycovat různé formy rizikového chování. Problematiku prevence sociálně patologických jevů doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů. Využívanými nástroji jsou mj. adaptační kurzy šestých tříd, práce s třídními kolektivy a pravidelné preventivní programy.

Závěry

Vývoj školy

- Od posledního inspekčního hodnocení došlo k nárůstu počtu žáků a pedagogických pracovníků,
- organizační struktura vedení instituce byla rozšířena o další zástupkyni ředitele školy,
- škola udržuje a rozvíjí funkční partnerské vztahy podporující kompetence žáků.

Silné stránky

- kvalitní sportovní vybavení podporuje profilaci školy v oblasti tělesné výchovy,
- dlouhodobě dosahované sportovní úspěchy žáků,
- úzká spolupráce se sociálními partnery přispívá ke kvalitní realizaci vzdělávacích programů, k podpoře sportovních aktivit žáků a rozvoji funkčních gramotností,

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nižší míra diferenciací a individualizace výuky s ohledem na různé vzdělávací předpoklady žáků a odlišné tempo jejich práce,
- nižší míra metodické a didaktické propracovanosti části vyučovacích hodin, nedostatečné využití didaktických závěrů vyučovacích hodin ke zhodnocení naplnění vzdělávacích cílů včetně zapojení žáků do vzájemného hodnocení a sebereflexe,
- chybí systematická práce s výsledky vzdělávání žáků včetně stanovení příčin školní neúspěšnosti, přijetí konkrétních pedagogických opatření a vyhodnocování jejich účinnosti.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zefektivnit hospitační činnost, důsledně kontrolovat plnění stanovených opatření a posuzovat jejich účinnost a dopady do kvality vzdělávání mj. i formou následných hospitací,
- ve vyšší míře uplatňovat diferenciaci a individualizaci ve výuce vzhledem k rozdílným schopnostem a pracovnímu tempu žáků,
- v závěru hodin neopomíjet efektivní rekapitulaci učiva a vyhodnocení splnění vzdělávacího cíle,
- sjednotit hodnocení výsledků vzdělávání, analyzovat příčiny neúspěšnosti žáků a vyhodnocovat účinnost přijatých opatření,
- ve výuce jednotlivých předmětů více podporovat vzdělávací postupy zaměřené na samostatné vyhledávání informací z různých informačních zdrojů a soustavněji vytvářet prostor pro souvislejší ústní vyjádření žáků,
- věnovat se systematickému metodickému vedení pedagogického sboru, DVPP dostatečně zaměřit na moderní aktivizační metody a formy výuky dle zjištění z hospitační činnosti,
- zvážit oddělení funkce výchovného poradce vykonávané zástupkyní ředitele/kumulace funkcí ve prospěch zvýšené účinnosti metodické podpory učitelům pro práci s žáky s potřebou podpůrných opatření, průběžně sledovat vzdělávací výsledky těchto žáků a přijímat opatření eliminující neúspěšnost žáků ve vzdělávacím procesu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Fakultní základní škola, Praha 9 – Horní Počernice, Chodovická 2250 z roku 2015 včetně dodatků
2. Potvrzení ve funkci ředitele školy s účinností od 1. 8. 2018
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, platný k termínu inspekční činnosti
4. Školní řád školní rok 2022/2023 platný k termínu inspekční činnosti

5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný k termínu inspekční činnosti
6. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný k termínu inspekční činnosti
7. Záznamy z pedagogických rad, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 vedené k termínu inspekční činnosti
8. Vybraný vzorek ze školní matriky vedený k termínu inspekční činnosti
9. Výroční zprávy, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
10. Třídní knihy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 vedené k termínu inspekční činnosti
11. Rozvrh vyučovacích hodin školní rok 2022/2023 platný k termínu inspekční činnosti
12. Portfolio výchovného poradce a metodika prevence vedené ve školním roce 2022/2023
13. Plán DVPP – Plán dalšího vzdělávání učitelů ve školním roce 2021/2022
14. Vybrané výstupy z účetnictví organizace za roky 2021 a 2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Ivana Kučerová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

MgA. Naděžda Ostřanská, školní
inspektorka

Mgr. Kateřina Poláková, školní
inspektorka

Mgr. et Bc. Lenka Rose, školní
inspektorka

Bc. Hana Vejdovská, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.